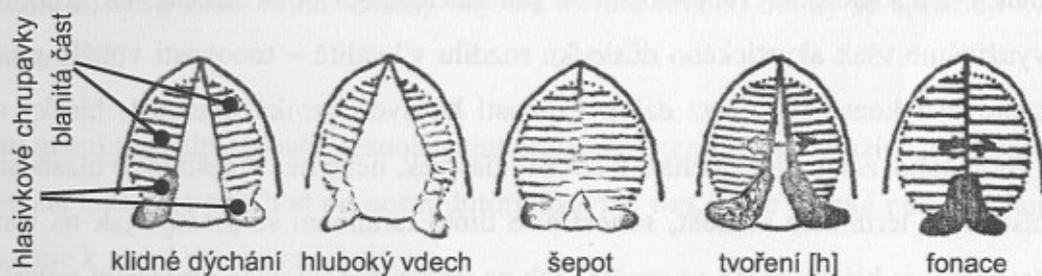

Obr. 2 — Mluvidla (dle Hála, 1960)

Z klidového postavení přecházejí hlasivky do činnosti při řeči (kmitání) různým způsobem. Při **měkkém hlasovém začátku** se rozkmitávají postupně. Před vokálem na počátku fonace se obvykle objeví **tvrdý hlasový začátek**, při němž se hlasivky nejprve pevněji sevrou a první kmit začíná odtržením hlasivek od sebe; pak hlasivky rychle přecházejí do maximální amplitudy. Tvrdý hlasový začátek je sluchově vnímatelný jako tzv. **ráz** (hlasový předraz). V češtině je jeho užití fakultativní (viz dále). **Dyšný hlasový začátek** vzniká, jsou-li na počátku fonace hlasivky v chrupavčité části lehce sblíženy, takže štěrbinou uniká část vzduchu; hlasivky se rozkmitávají z tohoto postavení postupně. Dyšný hlasový začátek tvoří nepříznivě působící doprovodné šumy. Existuje i tzv. „**třepená fonace**“, nepravidelné kmity hlasivek, které se postupně zpravidelňují.

Obr. 1 — Schéma činnosti hlasivek (dle Linder, 1967)

Hlasivky pracují při řeči diferencovaně:

- /a/ Klidně rozevřeny (jako při dýchání) jsou u [f], [s], [š], [x].
- /b/ Kmity při lehkém sblížení hlasivek vytvářejí hlasnost (znělost, sonoritu) doprovázející všechny znělé souhlásky.
- /c/ Při těsném sblížení, ale bez kmitů, se utváří vzduchový proud při výslovnosti [p], [t], [tʰ], [k].